

ТЕМА 8 ВІДТВОРЕННЯ І ОБІГ УСЬОГО СУСПІЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Лекція 1 Функціонування суспільного капіталу

Розробив
к.е.н., доцент Макуха С.М.

Питання лекції

- 1. Відтворення індивідуального і суспільного капіталу
- 2. Сукупний суспільний продукт: вартісна і натурально-речова форми

Мета заняття:

- *розкрити сутність процесу відтворення сукупного суспільного продукту, зміст його вартісної та натурально-речової форми. З'ясувати:*
- *- чим відрізняється відтворення сукупного капіталу від відтворення індивідуального капіталу;*
- *- зрозуміти, які пропорції необхідно підтримувати в народному господарстві, щоб уникнути економічних криз*

1 питання

- Відтворення індивідуального і суспільного капіталу

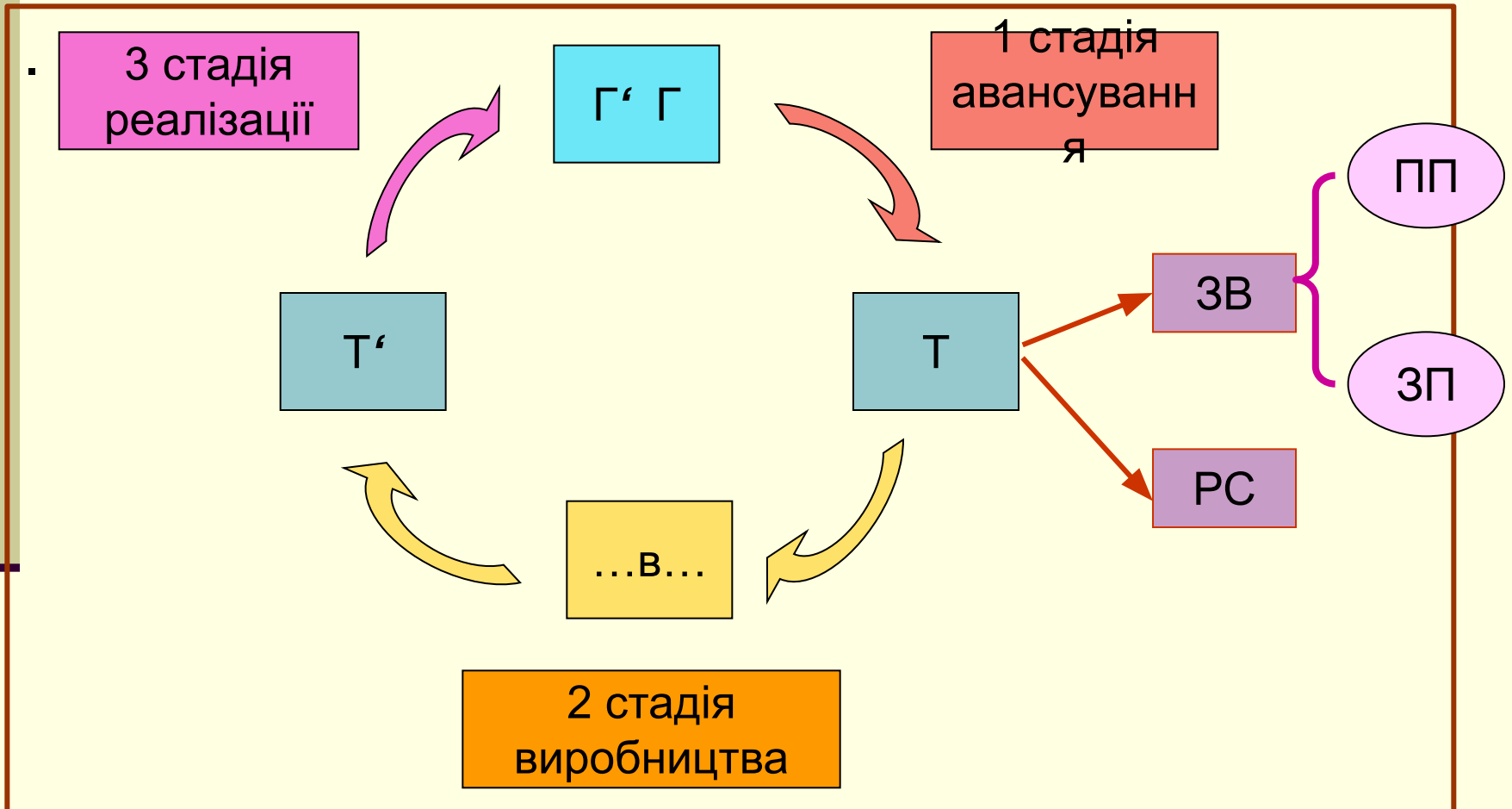

Індивідуальний капітал -

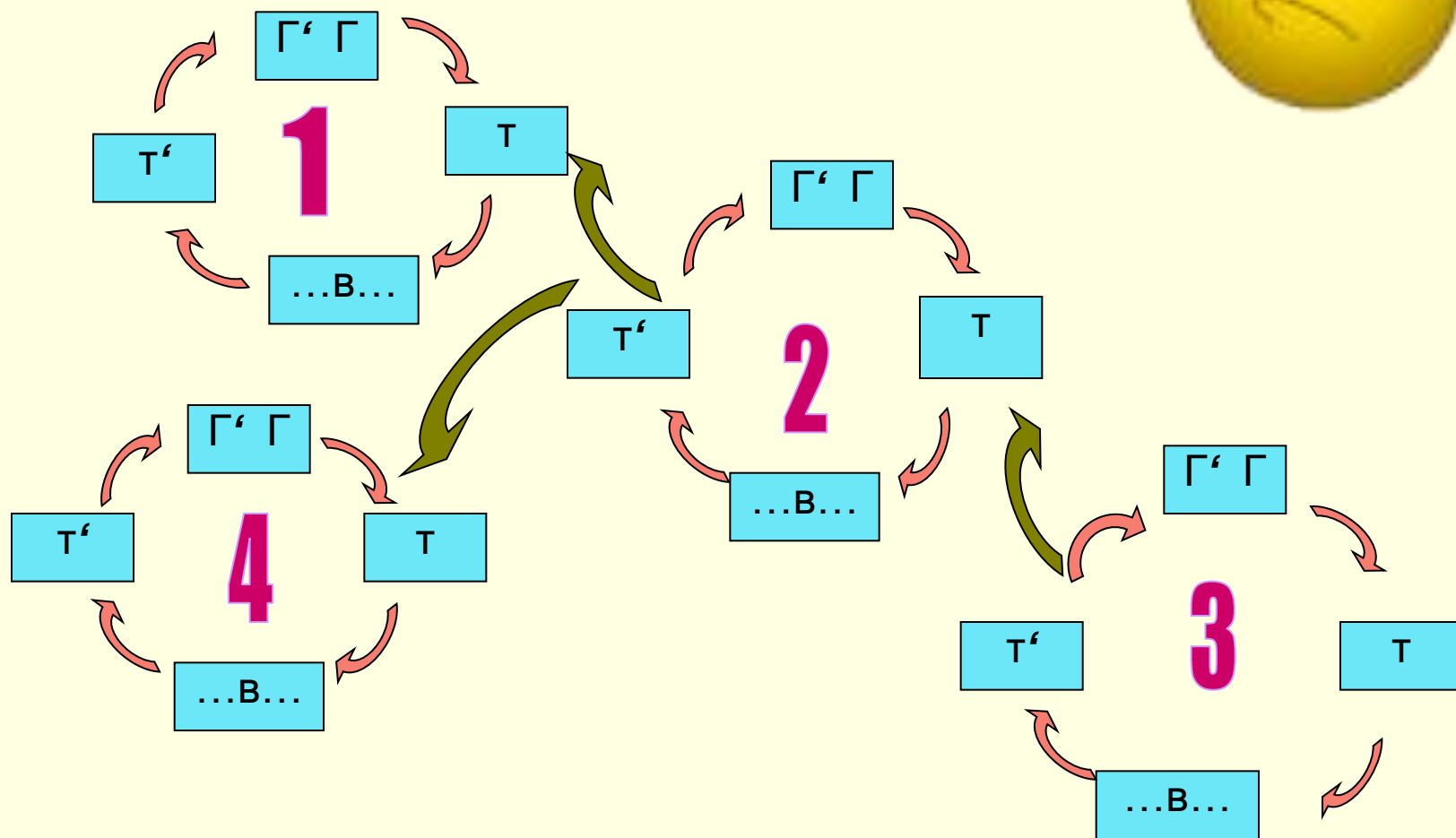
*капітал, який належить окремому підприємцю.
Відтворення кожного індивідуального капіталу
перетинається з відтворенням багатьох інших
індивідуальних капіталів*

Кругооборот індивідуального капіталу

Кругооборот суспільного капіталу

Суспільний капітал

- сукупність індивідуальних капіталів суспільства, які в процесі свого руху тісно переплетені й взаємопов'язані

Припущення при аналізі руху індивідуального капіталу:

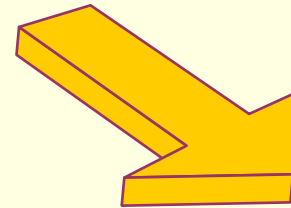
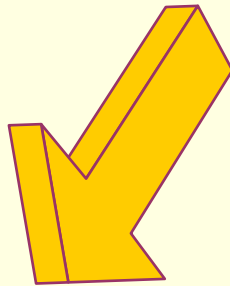
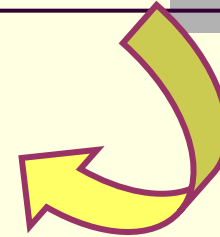

- підприємець без перешкод знаходить на ринку усе необхідне
- підприємець має можливість продати вироблений товар
- не розглядається натурально-речова форма продукту

Відтворення у масштабах суспільства

Передбачає єдність трьох процесів

відтворення сукупного суспільного продукту

відтворення продуктивних сил

відтворення виробничих відносин

Відтворення сукупного суспільного продукту

- є кінцевою метою функціонування суспільного виробництва
- цей процес є підґрунтям суспільного відтворення
- кінцевим наслідком є постійний процес споживання матеріальних благ і процес їх відновлення для наступного споживання

Відтворення продуктивних сил

- **Продуктивні сили** (англ. *produce* — виробляти) — засоби виробництва (знаряддя праці та *предмети праці*), за допомогою яких виробляють матеріальні блага, а також люди, що здатні до праці, мають певні навички і знання і приводять у дію ці засоби та вдосконалюють їх.

Відтворення робочої сили - безперервне відновлення й підтримка фізичних сил і розумових здібностей людини.

Відтворення виробничих відносин

- процес безперервного поновлення певних економічних відносин, у які постійно вступають люди

Виробничі відносини визначаються:

- відносинами власності
- особливістю розподілу
- особливістю кооперації та комбінування праці

Відтворення охоплює чотири фази суспільного виробництва

- **виробництво** – процес створення матеріальних благ, необхідних для існування і розвитку суспільства
- **розподіл** – процес визначення частки, кількості кожного члену суспільства у створеному продукті
- **обмін** – процес руху матеріальних благ від одного суб'єкта до іншого, форма суспільного зв'язку між виробником і споживачем
- **споживання** – процес використання споживних властивостей товару

Необхідні умови відтворення

- - усі капіталісти мають змогу продати вироблені товари;
- - усі капіталісти знайшли на ринку необхідні засоби виробництва й робочу силу;
- - усі робітники й капіталісти знайшли на ринку необхідні предмети особистого споживання.

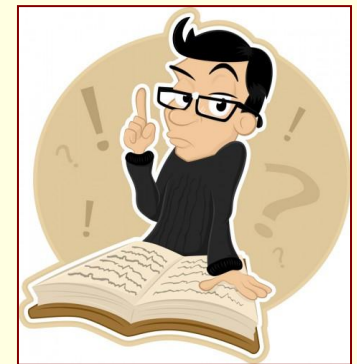

Висновки по першому питанню:

- 1. Суспільний капітал є сукупністю індивідуальних капіталів суспільства, які в процесі свого руху тісно переплетені й взаємопов'язані
- 2. Предметом дослідження відтворення сукупного капіталу суспільства є зв'язки між індивідуальними капіталами
- 3. Суспільне відтворення - це єдність трьох процесів: відтворення сукупного продукту суспільства, продуктивних сил і виробничих відносин.
- 4. Наслідком функціонування суспільного капіталу є створення сукупного суспільного продукту (ССП).

2 питання

Сукупний суспільний продукт: вартісна і натурально-речова форми

Сукупний суспільний продукт

- – маса споживних вартостей, вироблених в суспільстві за певний час (як правило, за рік)

Сукупний суспільний продукт складається

За вартісною структурою

$$ССП = C + (V + M)$$

C – стара, перенесена вартість
(v+m) – знову створена вартість

За натурально-речовчою формою

$$ССП = ЗВ + ПС$$

ЗВ – засоби виробництва (призначені для виробничого споживання)
ПС – предмети споживання (призначені особистого споживання)

Усе суспільне виробництво поділяється на два підрозділи

- **I – виробництво засобів виробництва** (сукупність галузей, які виробляють засоби виробництва)
- **II – виробництво предметів споживання** (сукупність галузей, які виробляють предмети споживання)

В основу класифікації покладено функціональну роль вироблених продуктів

Структура I підрозділу суспільного виробництва

Галузі, що
Виробляють
засоби
виробництва
для
виробництва
Засобів
виробництва

I
підрозділ
(виробниц
тво
засобів
виробниц
тва)

Галузі, що
виробляють
засоби
виробництва
для
виробництва
предметів
споживання

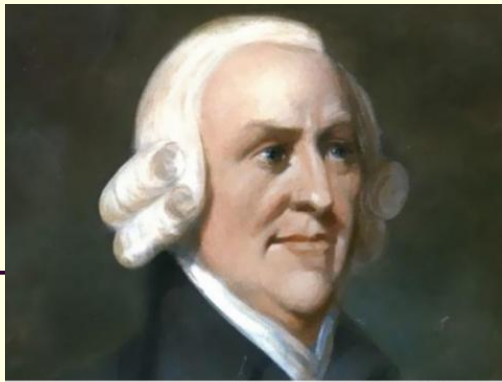
Структура II підрозділу суспільного виробництва

Галузі,
що виробляють
предмети
першої
необхідності

II
підрозділ
(виробницт
во
предметів
споживання
)

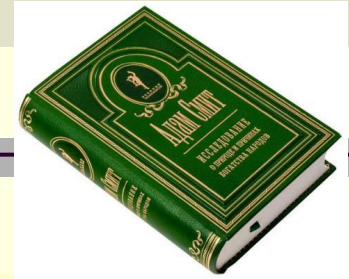
Галузі, що
виробляють
предмети розкоші

ForexAW.com

Догма А.Сміта

ForexAW.com

- як окремо взятий товар, так і річна маса вироблених товарів розпадається не на $c+v+m$, а на $v + m$.
- виключав постійний капітал з розгляду відшкодування спожитого річного продукту.
- упустив різницю між минулою працею, представленою в постійному капіталі, і витраченою знову живою працею.
- помилка Сміта пов'язана з нерозумінням ним двоїстого характеру праці, втіленої в товарі.

ССП не дає точного уявлення про реальну суму благ, яка створюється протягом року

- При визначенні величини ССП до його складу завжди включається як вартість готового так і вартість проміжного продукту

Такий повторний рахунок може бути багаторазовим, що суттєво збільшує вартість ССП.

ПРИКЛАД: вартість добутої нафти включається

- у валову продукцію нафтодобувної промисловості
- у вартість продукції нафтопереробної промисловості (при виготовленні бензину)
- у вартість автотранспортних перевезень і т.д.

Кінцевий суспільний продукт

- – це продукція, яка надходить в особисте або виробниче споживання на відновлення спожитих засобів праці та нагромадження у готовому вигляді

$$КСП = ССП - МВ + А$$

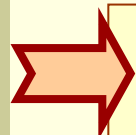
- Де, ССП сукупний суспільний продукт
- МВ – матеріальні витрати (оборот предметів праці)
- А – амортизаційні відрахування (вартість спожитих засобів праці)

КСП є лише частиною. ВСП, яка виключає повторний рахунок

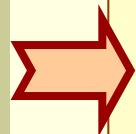
Приклад розрахунку КСП

- Видобуток 10 т залізної руди - **300 грн.** (100 грн. - перенесена вартість і **200 грн.** - знову створена вартість)
- Виплавка металу - **700 грн.** (**300 грн.** - вартість використаної руди; **400 грн.** додана вартість)
- Виготовлення деталей - **2000 грн.** (**700 грн.** руда + **1300 грн.** додана вартість)
- Зборка автомобіля вартістю 8000 грн. (**2000 грн.** деталі + **6000 грн.** додана вартість)
- **Кінцевий продукт = 8000 грн.**
- **ССП -300 + 700 + 2000 + 8000 = 11 тис. грн.**

Методи обчислення сукупного суспільного продукту

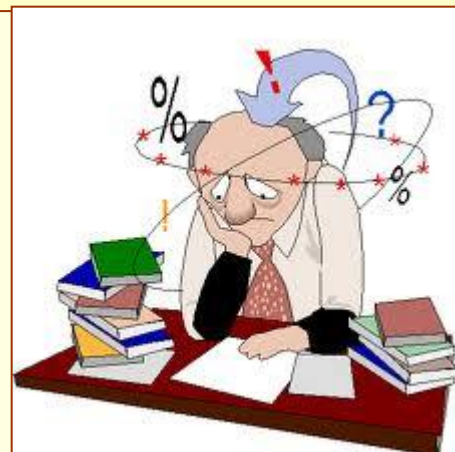

система національних рахунків (СНР)

система балансу народного господарства (БНГ)

Зараз абсолютна більшість країни світу використовує систему національних рахунків

Система національних рахунків

- — це національний облік, побудований у вигляді набору рахунків і балансових таблиць, що розкривають результати економічної діяльності та структуру економіки

Вихідними показниками системи національних рахунків є:

- ВВП - валовий внутрішній продукт
- ВНП - валовий національний продукт

У статистиці України форма національного продукту (ВВП) була визначена з 1987 р.

ВВП - сукупна вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених у поточному періоді на території країни, незалежно від національної належності підприємств

Методи обчислення ВВП

за виробленою продукцією
(виробничий метод);

за витратами
(метод кінцевого використання);

за доходами (розподільний метод).

Висновки по другому питанню

- Товари, якими представлений сукупний суспільний продукт, класифікують відповідно до функцій, які ці товари виконують у процесі відтворення
- Усе суспільне виробництво розпадається на два підрозділи - сукупність галузей, які виробляють засоби виробництва і сукупність галузей, які виробляють предмети споживання

Дякую за увагу!

23.02.2015

Всяко-Разно.ру